

פורטל הדף היומי

פורטל הדף היומי > להעמיק > דיוק וחידוש ברש"י (עד) (שבת עד ע"א)

דיוק וחידוש ברש"י

מסכת שבת דף עד

עמוד א

רש"י ד"ה היו לפניו מיני אוכלין גרסי' ול"ג שני:

כך רש"י גורס בגירסת הברייתא, ובהמשך הגמרא איתא היו לפניו **שני** מיני אוכלין ובירר ואלו ובירר והניח רב אשי מתני פטור רבי ירמיה מדיפתי מתני חייב, כאן רש"י לא מתקן הגירסא, ונראה דבברייתא שמדובר באופן כללי יותר ומזה נלמדים כל תנאי ואופני ההיתר והאיסור בדיני בורר כמו שהגמרא מפרשת הברייתא ע"כ נאמר בלשון כוללת יותר היו לפניו **מיני אוכלין** בורר וכו', דהברייתא באה לאשמעין איך אפשר לברור, וכן משמע מהלשון בורר וכו' ובהמשך הגמרא במחלוקת האמוראים דיברו על פרט מסוים בהלכות ברירה וע"כ הגירסא היו לפניו **שני** מיני אוכלין ובירר ואלו ובירר והניח וכו', שנכתב בלשון - ובירר - שהוא לאחר מעשה ומה דינו,

ועוד אפשר אולי לדייק בזה שרש"י שינה הגירסא למיני אוכלין, ולא שני מיני אוכלין, כי כשאומרים **שני מיני** משמע שמדובר על סוגי דברים שונים, וזה יכול להיות גם שני סוגים של דברים אחרים ולא דווקא אוכלין, כגון בגדים שמכין בליל שבת למחר וכד', אבל לגירסת רש"י והצורך של רש"י לציין זאת בדווקא, נראה שבא ללמדנו שדין זה של ברירה לצורך מחר שנאסרת שייכת רק במיני אוכלין, שפירוש המילות - מיני אוכלין - דברי מאכל (כעין מיני צבעונין ועוד), ועיין בתוס' ד"ה היו לפניו שני מיני אוכלין גרסי'. ומכאן שגורס להיפך מרש"י, אבל מתוכן דבריו נראה דהיה לתוס' גירסא היו לפניו שני מינים ולא היה כתוב אוכלין, או גירסא דהיו לפניו אוכל ופסולת, ולכן הביא הגירסא שני מיני אוכלין, כי תוס' מביא את דברי ר"ח וז"ל: וכן פירש ר"ח דבאוכל מתוך אוכל שייכא ברירה שבורר אותו שאינו חפץ לאכול מתוך אותו שרוצה לאכול דאיתו שאינו חפץ בו חשיב פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול וכן משמע בירושלמי דגרס הבורר אוכלים מתוך אוכלים חזקיה אמר כו': עכ"ד,

ונראה להוסיף טעם לחלק בין מיני אוכלים כשלוקח את האוכל שאינו רוצה לאכול ומניח הרי שאותו דבר מאכל נחשב לפסולת לגבי החלק שאוכל, כי באוכלין אפשר לומר שמה שלא יאכל היום, הרי שלאחר זמן, המאכל מתקלקל ונהיה פסולת, ולכן אף שכרגע הוא מדחה אוכל זה כי רוצה לאכול למחר, בכל זאת לגבי מה שמשאיר לאכול עכשיו, יחשב החלק הדחוי כפסולת, אבל בשאר דברים אין לומר טעם זה,

ועיין בשו"ע סימן ש"ט ובנו"כ וכן בפרמ"ג שתמה מדוע רש"י לא משנה הגירסא בשני המקומות, (וכן בחתם סופר - הובא בהגהות וציונים על הש"ס) ובשאר ספרי אחרונים איל משולש ועוד שפוסקים לחומרא ואוסרים ברירה בשביל למחר גם בשאר דברים, וכן מוכיח הט"ז מרש"י בדף עד: גבי חביתה בד"ה שבע חטאות. טוחן הרגבים ושוחקן הדק הוי טוחן ובורר הצרורות הגסות מתוכן הרי שנים ומרקידן בנפה ומגבל הטיט דהיינו לש וממרח הטיט כשעושה הגולם שיהא חלק הרי ממחק ומבעיר את האור בכבשן ומצרפו בתוכו הרי מבשל חיובא דחופר ליכא דאינו צריך אלא לעפרה: ומכאן ששיטת רש"י שברירה היא לאו דווקא באוכלין, וע"פ דברינו אפשר לדחות ראיה זו, כי הצרורות כגון הם פסולת בוודאי, והבורר לא מניחם בשביל זמן אחר, ואינו דומה לבורר ממינים שונים לזמן אחר, שבזה יש חידוש לומר דבדחייתם עכשיו נחשבים כפסולת, כי בוודאי יסוד הבורר מדאורייתא הוא בין פסולת לאוכל, אלא שבמיני אוכלים מחדשת לנו הברייתא שבדחיית מאכל אחר לצורך אחר זמן נעשה המאכל כפסולת והוי איסור משום ברירה, וצ"ע.

תגובות

הוספת תגובה

שם: אלף בית רשי

כותרת:

תוכן
התגובה:

(לא יפורסם באתר)

teomim770@gmail.com

דוא"ל:

ברצוני לקבל עדכונים על תגובות חדשות למאמר זה. ☒

שליחה

הודפס מאתר פורטל הדף היומי בכתובת www.daf-yomi.com © כל הזכויות שמורות